

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm. Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 10 (377)

Fredagen den 8 mars 1895.

8:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modetida., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben » 3:—		Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Norålling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	---	--	---

Lotten Eklund.

När kvinnan får sig ett nytt arbetsfält upplåtet, ägnar hon sig ofta med sitt rörliga temperaments hela energi häråt och visar, att det icke varit bristande förmåga, som orsakat, att hon ej täflat med mannen, utan helt enkelt det skälet, att det hittills icke varit brukligt, att hon deltagit i utförandet af dylika värf. Men gif henne blott tillfälle att inhämta nödig undervisning, och det skall snart visa sig, att hon snabbt och modigt söker godtgöra den försummade tiden och uppträder i jämbördig täflan med mannen.

Studiet af träskulptur och snidarkonst har för den svenska kvinnan varit så godt som okänt före detta århundrades midt.

År 1872 bosatte sig i Göteborg en fröken Wilhelmina Taléen, som annonserade, att hon gaf undervisning i träsnidning. Stadens museum upplät en af sina lärosalar till hennes förfogande, och hon fick icke så få elever. Det dröjde ej länge, förrän Slöjdföreningens skolas styrelse, inseende nyt-

tan af detta läroämne, skyndade att erbjuda fröken T. en plats som slöjdlärlarinna i denna skola, ett värf som hon med nit och intresse skötte under 6 å 7 års tid. Elevantalet ökades årligen, och allmänheten åsåg med nöje de utställningar af mindre arbeten, som vid hvarje termins slut anordnades i skolans lokal. Men som det ofta går här i lifvet — lärarinnan fick en elev, som snart öfverträffade henne i skicklighet, och det är hennes bild, Lotten Eklunds, en af vårt lands förnämsta träskulptriser, som Idun för dagen har att visa sina läsare.

Att själf vara intresserad för sitt läroämne och att i hög grad äfven kunna intressera sina lärjungar härför, det är att afhugga den gordiska knuten midt öfver — och den konsten förstår den kvinna, hvars enkla lifsbild vi härmed framställa.

Lotten Eklund är ett Göteborgsbarn och född 1854. Sin uppfostran har hon erhållit i Broddestorpsprästgård, i trakten af Skara, hos prosten Wahlberg, hvars dotter-änkeprofessorkan Lig-

O ve, om du visste hur arm man är,
När all ens kärlek försvunnit,
När den elden, som brann så varm och så skär,
I hjärtats natt har förbrunnit,

När man irrar vid stranden af livvets älf
Och den vill under isar sig dölja
Och man ser i dess djup blott sitt trotsiga själf,
Som stirrar ur stelnande bölja!

E. Björck.

ner, där hade en pension, som hon på ett aldeles ovanligt framstående sätt själf ledde. I räkning och ritning undervisade hennes svåger, numera rådmannen G. Drakenberg i Skara, som snart upptäckte, hvilka konstnärliga anlag för teckning, som funnos hos Lotten Eklund, och han tillrådde, att hon, efter slutad skolgång, skulle begifva sig åter till Göteborg för att genast börja studera för artisten Hilda Lindgren, som då var ritlärarinna på museum. Men Lotten Eklund hade så fäst sig vid familjen i prästgården, att hon, för att få stanna där litet längre, antog plats som medlärarinna i pensionen.

Dock, år 1873 återvände hon till Göteborg och studerade så flere år under fröken Lindgrens utmärkta ledning. Därefter — som ofvan nämnts — blef hon fröken Taléens elev i snidarkonsten och detta med en sådan framgång, att äfven hon antogs till lärarinna i slöjdföreningens skola år 1877. Ett par år härefter erbjöds henne tillfälle att komma till utlandet, färden gällde det härliga, natursköna Tyrolen — snideriets hemland, och här hade hon den stora turen att under tvänne vintrar i Bozen få studera haut-reliefsnideri för den ryktbare hofbildhuggaren Sebastian Steiner från Wien. 1881 for hon tillbaka till fäderneslandet och blef nu, bland många medsökande, vald till fröken Taléens efterträdarinna som föreståndarinna för träsniderkurserna i slöjdföreningens skola, hufvudsakligast på grund af de utmärkta betyg för *framstående skicklighet*, som hon medfört från hofbildhuggar Steiner.

Att Lotten Eklund under alla dessa år visat sig vuxen denna plats, bevisas bäst af det resultat, hvartill snideriet nu hunnit. Hade man de första åren efter träskärningens början varit nöjd med att se linealer, pappersknifvar, askar, skrin m. m. dylikt, har man nu mäktat åstadkomma alster, som i sanning ingifva höga förhoppningar, att vårt land på detta område skall kunna mäta sig såväl med Norge som ock med många af kontinentens länder, hvad både teknik, smak och arbetsskicklighet beträffar. Den period af 22 år, som gått sedan det första ringa fröet nedlades, har gifvit mer än rik skörd, och troligen gläder sig häröfver ingen högre än hon, som först nedlade detsamma. Säkert hade fröken Taléen ej ens drömt om, att hennes verk skulle gå en så vacker och lifskraftig framtid till mötes.

Lotten Eklund har flere gånger mottagit offentliga belöningar för sina egna arbeten. År 1883 erhöil hon Göteborgs handtverks- och industriförenings belöningsmedalj; på dess utställning och på stora industriutställningen i Göteborg 1891 belönades hon med silfvermedalj och diplom, å hvilket står: »För i trä skurna möbler och tyrolerskulptur.»

Flitig mer än de flesta är hon också: dagens alla timmar äro upptagna, och hon delar sin tid mellan skolan och en ifrig falang privatelever (som årligen ökats och nu uppgå till 28), hvilka knappast unna henne någon hvila. Själf utför hon, på de få mellanstunderna, det ena vackra arbetet

efter det andra. Hennes speciella håg ligger för djurvärlden, som hon flitigt studerar. Människans trogne vän hunden utbildar hon »con amore». Många af hennes elever, ej blott från vårt, men äfven från främmande länder, hafva utbildat sig till skickliga lärarinnor och lärare. Bland dessa märkas fröken Jenny Andréen, nu föreståndarinna för en konstslöjdskola i Göteborg, fröken Esselius, anställd som slöjdlärarinna i Pittsburg, fröken Stoltz från Bergen, som undervisar därstädes, engelsmannen C. Johanson, anställd i England m. fl.

En af hennes elever har gifvit följande sympatiska skildring öfver hennes karaktär och personlighet: »Fröken Eklund är en ovanligt dugande lärarinna, fullkomligt fri från pedanteri och småsinthet, ytterst hjälpsam, ovanligt liberal och alltid intresserad. Hennes egna verktyg och fina planscher begagnas af oss elever, nästan som om de vore våra egna. Hon tyckes själf aldrig ha en tanke på, att de slitras och förstöras; lika generös är hon med idéer och sin stora talang att komponera mönster. Ej heller är hon njugg med tiden. Efter slutad lektion slipar hon ofta våra verktyg, ritar våra mönster och gifver råd, oaktadt hemarbetet påkallar hennes därvaro, — då man påminner henne härom, svarar hon helt godmodigt: »Inte kan jag låta bli att hjälpa — jag får väl stiga lite tidigare upp i stället.» Kl. 5 plägar vara hennes uppstigningstid, och hvilat sökes ofta, helst då brådslande arbete så påkallar, ej förr än vid 11 à 12-tiden.

Att se Lotten Eklund arbeta är en verklig fröjd. Det går med en schwung, så att träflisorna bokstafigen hvirfla omkring henne. Hon får sina elever roade af och intresserade för sitt ämne, och hon förstår hålla god disciplin i sin klass; där råda en god anda, godt kamratskap och inbördes hjälpsamhet.»

Det goda föredömet har här, ser man, fallit i bördig jordmån. Vi tacka henne härmed för det inlägg hon gjort till främmandet af kvinnlig själfverksamhet på konstslöjdens område och önska, att hon allt fortfarande, med oförminskad håg och kraft, må kunna verka i sitt ansträngande, men vackra kall. De välförtjänta framgångar, som kommit henne till del, har hon burit utan öfvermod; enkel och flärdlös som hon är, har hon i ej ringa mån bidragit till att visa, det kvinnan, ställd på den plats, dit håg och fallenhet visa henne, i vida kretsar kan verka till gagn och välsignelse!

Anna Kockum.

Ej blott först och främst, utan både först och sist: *familjen är helig*. Och denna känsla, öfvertygelse och sed upphör aldrig att vara grund och rot till all sedlighet på jorden.

E. G. Geijer.

”Byta flickor”.

»Byta flickor?» Hvad vill det säga? Tänker ni här servera oss receptet till någon pantlek? Det låter nästan så. Men, min ärade herre, hör jag någon af Iduns allvarliga läsarinna utbrista, då har ni bestämdt vändt er till orätt auditorium. Vi äro mögnade kvinnor, husmödrar eller ensamma arbetande kvinnor, och vi ha inte tid eller lust att lära oss några pantlekar.

Jag vill då redan från början upplysa eder om, att här alls icke är fråga om något sådant. »Byta flickor» är helt enkelt benämningen på en liten högst intressant och för det praktiska lifvet värdefull novelettsamling, som jag strax skall ha äran att presentera eder.

I förbigående sagdt är titeln på novelettsamlingen det allra värdefullaste, ty den förklarar innehållet och utgör i och för sig själf en sammanfattning af de lärdomar, som möjligen kunna hämtas däraf.

Och nu börjar jag.

I.

Missnöjd med naturen.

Nere i djupaste Småland ligger på en kulle invid den täcka sjön B. S—dala prästgård. Läget är det mest idylliska. Förtjusande björkdungar, omväxlande med naturliga ängar, i vårtid öfversållade af hvitsippor och gullvifvor, och här och där en åker, inflikad mellan stenrös och ofantliga snår af berberis- och nyponbuskar. Rundt sjön, som har form af en kringla med två granklädda holmar i midten, sträcker sig en gördel af berg, hvars tandade barrskogs silhuetter utgör en artistiskt fulländad ram kring ett friluftsstycke, måladt af mästarehand.

Här är ett paradiset för natursvärmaren, men som så ofta händer, där betingelserna för njutning finnas, där saknas förmågan att njuta.

Gamle prostfar har längesedan upphört att svärma för naturen. Hans allvarliga, af lifvets pröfningar luttrade sinne är hufvudsakligen upptaget af tankar på kommunens angelägenheter. Prostmor är ännu, trots silfverhåren, ung till själ och hjärta, men hennes tid är alltför starkt tagen i anspråk af ett stort landthushålls mångahanda bekymmer för att räcka till att tänka på »nyttigheter». Och Anna-Stina, husets sextonåriga dotter? Har hon intet sinne för naturens poesi? Ja, fråga henne — eller rättare, låt bli att fråga henne. Ty så fort någon nämmer ett ord om, huru vackert det är här vid B—sjön, råkar hon i eld och lågor, icke i entusiasmens lågor, utan indignationens.

»De här eviga gamla skogarne och hagarne!» utropar hon. »Kan man icke bli utledsen på dem! Här har jag gått nu i sexton år och tittat på samma evinnerliga björkstammar och samma outslitliga bergknallar. Jag kan alltsammans utantill på mina fem fingrar. O, den som finge komma härifrån! Tänk, den som finge vara i Stockholm bara en enda vinter! Det vore annat det. Då skulle jag fortsätta mina pianolektioner. Fröken P.,

Hvilketdera önskar ni?

En fråga angående illustrationerna i Iduns romanbibliotek.

Allt mera ofta ingå till oss skrivelser, i hvilka än den ena, än den andra bland våra ärade läsarinor uttalar sig emot illustrationerna i vår romanbilaga och förmenar, att det vore vår läsekrets kärare, om dessa alldeles uteslötes och i stället ersattes af motsvarande sidor text. Det är icke utan, att vi själfva börja luta åt den uppfattning, som ligger till grund för dessa framställningar: icke alla romaner ägna sig lika väl för illustrerande, ej heller kan alltid utförandet bli så tillfredsställande, som vi skulle önska, på grund af det forcerade arbetet vid de stora upplagornas tryckning. Dessutom skulle illustrationernas ersättning genom text motsvara en vinst för läsarinorna af ett hundratal sidor följetong om året — och det literära utbytet är väl ändock härvid hufvudsaken.

Naturligtvis ha vi emellertid ej velat rygga vårt gifna löfte att illustrera romanbiblioteket, så länge vi kunde antaga, att flertalet af våra läsarinor helst såge illustrationernas behållande. Skulle däremot *motsatsen* vara fallet, då blir ju saken omvänd, och vi gå lika beredvilligt tillmötes med att utesluta illustrationerna och ersätta dem med text. Vi tro oss numera nästan ha funnit, att opinionen pekar åt detta senare hållet.

Ett starkt stöd för vår uppfattning ha vi just i dagarne erhållit genom ett bref från vår värderade medarbetarinnas fru *Vilma Lindhé*, af hvilken vi för våra läsarinors räkning inköpt en synnerligen intressant svensk nutidsroman »Skattepenningen», afsedd att efter »Fru Holmfrids» avslutande ingå i romanbiblioteket. Vi tillåta oss citera följande rader ur fru Lindhés bref:

»Är det alldeles nödvändigt, att min roman illustreras? Illustrationerna i Idun äro ju mycket väl gjorda och rättfärdiga därför sin tillvaro, och en del läsare anser dem kanske för en vinst, men för den finare, mera literärt anlagda publiken verka de frånstötande. *Det blir ovillkorligen något af godtköp öfver illustrerade romaner.* Så taga illustrationerna äfven bort eller förvränga de bilder man under läsningen själf målar eller skapar, och de bli dock både vackrare och individuellare — i eget tycke åtminstone — än de på papperet framställda. I en medeltidsroman som »Fru Holmfrid» äro illustrationerna mindre till skada — kanske till nytta genom ökad tidsfärg. Men i nutidsromaner skada de blott.»

Ja, så långt fru Lindhé, och helt visst delas hennes mening af många. *Om vår läsekrets så önskar*, äro vi därför betänkta på att från och med nästa romans början utesluta illustrationerna och ersätta dem med text. Ty naturligtvis illustreras den redan påbörjade »Fru Holmfrid» till slut.

Vi bedja därför våra ärade läsarinor så allmänt som möjligt uttala sig i frågan:

Illustrationer eller icke illustrationer i Iduns romanbibliotek? —

på det vi må hafva den bästa ledning, som kan åstadkommas, för fattande af vårt beslut i denna sak, hvilket helt och hållet — som all vår sträfvan för öfrigt — endast afser våra läsarinors egen fördel och behag.

Stockholm i mars 1895.

Red. af Idun.

Kvinnarbetet i ämbetsverken.

Några erfarenhetens ord af en manlig f. d. chef.

Herr redaktör!

Jag vågar hoppas, att ni, fastän målsman för »damernas egen tidning», för en gång skall tillåta en medlem af det otäcka könet taga till orda i densamma. Jag skall fatta mig så kort som möjligt och icke länge taga vare sig edert eller edra läsaes tålmod i anspråk.

I numret af Idun för den 22 februari stod att läsa en märklig artikel angående de vid järnvägen tjänstgörande fruntimrens ställning. De kvinnliga medlemmarna af mitt hus hafva gjort mig uppmärksam därpå. Jag må säga, att innehållet intresserade mig på det högsta, och i egenskap af en afskedad gammal byråchef, som på sin tid haft ett stort antal kvinnor att kommendera (ber om ursäkt för ordet!), må det tillåtas mig att yttra några ord i frågan. Jag ställer dem till den representant för det kvinnliga könet, som genom er reporter så decideradt frambär sina kraf på lika lön för lika arbete.

Ja väl! Däri är jag fullt enig med henne. Har alltid varit det och alltid på mitt område och i den ringa mån mitt inflytande sträckt sig arbetat på att tillförsäkra kvinnan tillräcklig lön eller — närmare bestämt — lika med mannen på de lägre tjänstegrader hon bekläder. Jag tycker, liksom järnvägsfröken, att då mannen har tillfälle till befordran, så uppväger denna utsikt mångfaldigt de löneförmåner, som en kvinna, äfven i bästa fall, kan skaffa sig. Det har svarats mig: icke alla män kunna vinna befordran till högre ämbete. Ja väl! stannen då på den plats I hafven, varen sparsamma och arbetsamma och glömmen ej, att både genom kostnadsfria skolor, stipendier och andra hjälpmedel är på mångfaldigt sätt sörjdt för, att en man kan vinna sin utkomst.

Det är endast ett fåtal kvinnor, som till döddagar stanna kvar på dessa väl aflönade poster. De flesta gifta sig. Men de, som äro kvar, göra i allmänhet ett ädelt bruk af sin förvärfvade egendom. Nästan utan undantag äro de ett stöd för syskon eller andra fattiga anhöriga. Jag har gjort talrika iakttagelser i den vägen! Jag har känt mången yngling, hvars studier bekostats af en arbetsam kvinna. Och det tyckes hvila en alldeles särskild välsignelse öfver gåfvor, sålunda utdelade af kvinnlig hand. Kanhända kommer detta sig af den förpliktelse de ålägga emottagaren. Säkert är, att en betryggad kvinnlig maktställning höjer samhället i dess helhet och gör, att vårt kön med större aktning ser upp till det andra.

Men då man från den enkla rättens grund går till den praktiska tillämpningen, möta invändningarna och visa sig skuggsidorna. Låtom oss nu betrakta dessa.

Den vanligaste invändningen mot att betala kvinnligt arbete lika med mans består däri, att de icke arbeta lika mycket och icke hålla ut så länge som männen. Till en del är denna klagan berättigad, men jag har trott mig finna en af orsakerna härtill just i den låga aflöningen, som gör dem hopplösa och ålägger dem hårda försakelser — exempelvis i valet af födoämnen. Det är otroligt, till hvilket minimum en kvinna vet att nedbringa utgifterna för maten blott för att ernå en vacker klädning eller ett

nöje. Detta måste ändras, om hon skall kunna konkurrera med mannen. För dem, som från sitt arbete gå till ett välmående hem, är förhållandet helt annorlunda. De arbeta i allmänhet duktigt och visa en stor uthållighet.

Den andra orsaken till dåligt arbetsresultat är pratsjuka och nöjeslystnad. Jag brukade använda de skarpaste medel för att hålla dessa två fel inom tillbörliga gränser. Den, som icke ville hålla sig tyst under arbetstimmarne, placerades i ett ensamt rum eller tillsammans med två äldre herrar, hvar af den ene var döf. Icke alla ha en dylik bromsinrättning att tillgå, men har man det, gör man klokt uti att använda den. Det är *omöjligt* att — som somliga kvinnor påstå — »arbeta lika bra, fastän man talar.»

Jag nämner med särskildt eftertryck denna omständighet, emedan det är den sak, som nästan mest af allt lägger sig hindrande i vägen för kvinnors användande vid större ämbetsverk. Detta oupphöriga småprat om kläder, fester, släktingar och bekanta måste lämnas vid hemmets dörrar och aldrig tagas med upp på ämbetsrummet. Det är hindrande för arbetet och ytterst irriterande för den, som har sig tillsynen af arbetet anförtrödd. Att, då man inträder i rummet, hastigt se spetsbitar och prof till balkklädnings flyga ned i bordslådorna eller höra sista dyningen af ett fnissande skratt ljuda, under det alla skynda att intaga en passande ställning, är föga uppbyggligt. Jag kände en postdirektör, som hade fyra kvinnliga amanuenser. Han sade, att han på måndags morgon aldrig inträdde i deras rum, utan att först bullra duktigt utanför dörren, på det de skulle hinna att tystna och se arbetsamma ut, då han kom in. Alla kvinnor äro dock — som bättre är — icke lika dessa.

Jag lofvade eder att vara kort, men fruktar, att jag länge sedan öfverskridit mitt löfte. Åtskilligt vore ännu att tillägga, om utrymmet medgäfvde det. Vill ni bringa det ofvanstående till edra läsarinors kännedom, så tror jag det icke skulle skada.

Tillåt mig att teckna mig eder

ödmjukt tjänare
F. d. p.—tjänsteman.

Från Iduns läsekrets.

Oordentliga äkta män.

Till den »hårdt pröfvade» i n:r 8 af Idun.

I ert bekymmer del vi ta,
Er harm vid mannens fula vanor.
Men, tro mig, dessa felen ha,
Se'n världen skaptes, sina anor.

Med alla mänskors första far
Det var nog på det samma viset,
Och Evas första göra var
Helt visst att städa paradiset.

Dock hennes nöd var ej så stor
Att vålla »hjärtesuckar» djupa,
På Adams stöflar eller skor
Behöfde hon då aldrig stupa.

Ej någonsin vardt hans servet
Hopskrynklat uppå bordet funnen,
Han blott ett blad af busken slet
Att därmed torka sig om munnen.

Och aldrig hittades en kam,
Där den ej treflig var att skåda,
Och aldrig stucko skjortor fram
Utur en öppen byrålåda.

Ej sågs en tidning vårdslöst slängd,
Ej lampan på en bordskant vägde,
Och i den ljuflikt sälla ängd
Ej mannen ännu skrifbord ägde.

Och aldrig Eva var på jakt
Att efter något papper leta,
Som aldrig låg, där han det lagt,
Och som »dom tagit», kan man veta.

Men att han ändå var en slarf,
Därom är man förvissad vorden,
Då dessa anlag gått i arf
Till nästan alla män på jorden.

Lyd ni mitt råd, tag saken glad,
Det tjänar intet till att pipa,
Ty ordning skall er äkta skatt
Dock aldrig lära sig begripa.

Ack! mannens dumhet är så stor,
Han ej förstår er kval och kvidan,
Och därför är det bäst, jag tror,
Att ta' det från den glada sidan.

I tio år ni ägt ert hem
Och denna präfvosamma maken,
Men håll ni på i — tjugufem,
Så vänjer ni er nog vid saken.

Men har ni söner, sträfvå då,
Att deras fel ej bli desamma,
Så kanske deras fruar få
Mer lycklig lott än deras mamma.

Snorre.

* * *

Nej, nu kan då icke ens jag tiga längre, då
»en hårdt präfvad» klagar på sin stackars man,
för att han uraktlåter att iakttaga åtskilliga till
ordningen hörande småsaker. Jag har snart varit
gift i fyra år och tror mig vara någorlunda
ordentlig, men aldrig har det då fallit mig in att
förarga mig öfver, att min snälle gubbe ej skulle
ställa sin stol i ordning, när han ätit, men många
gångar har jag helt omärkligt ställt den tillrätta
igen. Likaså brukar jag städa i hans byrå någon
gång hvar månad och då skilja de smutsiga kra-
garna och manschetterna från de rena. Handdu-
ken brukar min man hänga upp efter sig, och om
han ej gjorde det, skulle jag då skämmas öfver
att beklaga mig därför. Hans serviett lägger jag
i ordning, då jag dukar af bordet, och tänker ej
på, att det är något besvär. Har ej den »hårdt
präfvade» något mer att beklaga sig öfver, och
kan hon ej uppräknå något mera graverande slarf
hos sin stackars man, kan hon då skatta sig lyck-
lig. Till sist vill jag endast tillägga, att en verk-
ligt älskande kvinna ej kan beklaga sig öfver dy-
lika småsaker.

Belåten fru.

* * *

Då ni, min »hårdt präfvade» vän, genom de
sista orden i eder uppsats så godt som utslutit
hvarje gift kvinna från möjligheten att besvara
eder frågor eller gifva eder ett råd till sakens
botande, tager jag, en ensam gammal mö med ett
ganska starkt utveckladt ordningssinne, mig den
friheten att med några ord svara eder. Af de af
eder anförda exemplen på eder mans slarf anser
jag endast det sista, n:r 5 af den långa förteck-
ningen, vara af svårare art. Männe det ej kunde
botas därigenom, att ni alltid själf lade fram rena
kragar och manschetter åt honom, då han nog ej
skulle göra sig det besväret att »för sin bekväm-
lighets skull» öppna lådan för att inlägga de
orena, utan troligen, såsom hvarje annan ej allt
för illasinnad mansperson, lämna dem endera på
bordet, stolen eller golvet.

Ofta drömmer en, som sitter ensam, om ett
idealhem, det kan hvar och en väl förstå, men
att mannen där skulle uppräda såsom den stå-
dande, det har aldrig ens i mina djärfvaste tan-
kar framstått såsom en möjlighet. Kanske det
dock är det sanna idealet?

Den blinda om färgen.

* * *

Jag har en mycket lugn karaktär, men det pinar
mig bokstafligen, att en kvinna, som varit gift i 9
år, kan anse sig så hårdt präfvad af »bagateller». Då
jag varit gift i 35 år, anser jag mig kunna ge
ett godt råd: Plåga ej er man längre — utveckla
endast edra söners ordningssinne, och ni skall
säkert på ålderdomen välsignas med lyckliga son-
hustrur.

Den råd följer är vis.

* * *

Att hon, den hårdt och verkligen bittert präfvade,
i nio långa år så tåligt töfvade,
förr'n hon sin tunga lott, sin stora nöd
uti en »hjärtesuck», som dystert ljöd,
för sina systrar uti Idun klagade,
det genast för oss alla ju uppdagade,
hvad själf hon vittnat om sin karaktär,
hur *tålig, lugn* och mild och god hon är,
samt hvilket tungt och pinsamt kors hon bär.

Det är en orättvisa ju så skrikande,
att mannen aldrig nånsin är den *vikande*.
Dock, det är hvars och ens erfarenhet,
och detta icke blott om en — servet.
Kan det för er, min fru, då vara lugnande
att veta och tillika litet hugnande,
så minns det nu. Och så tillägger jag:
om »Paul» skulle »vika» någon dag —
så gjorde han det inte er i lug.

En annan regel också alltid gällande,
är den, att hvad som angår *stolens ställande*,
och särskildt den, som *han* vill sitta på,
han låter gärna frun bestyrta få.
Och under det han af cigarr'n är njutande,
så får hon gå där städande och »skjutande». Men
gäller det ett *skåp* må tro, ja då
förklarar mannen så bestämdt: »Se så,
just här min gumma, *här skall skåpet stå!*»

Och att han alltid endast är den *slängande*
och hustrun åter alltid är den *hängande* —
det är en orättvisa detta också!
— Men kära! Kanske att uti sin rock
han någon hängare ej varder finnande.
Och lifet rädd att vara den påminnande,
han lägger den blott från sig tyst och snällt.
Ty om ett ord om »sy» och »tid» han fällt,
ni genast kanske som martyrer er ställt.

Ej undras öfver, att ni varder gråtande
så bittert öfver »Pauls» uraktlåtande
att hänga upp sin handduk på en krok.
Men ni, som är så omtänksam och klok,
bör kunna lära honom den förrättningen.
Låt honom, till exempel, efter tvättning
sin handduk — *där han lagt den* — själf få ta.
Då får han se, hvad tid det dock kan dra,
då ej hvar sak sin rätta plats får ha.

Nog borde det för mannen vara främmande
att öfver egna krugar ha bestämdande
och öfver skjortor och manschetter med
samt dem i egen låda lägga ned.
Jag undrar ej uppå, att det vill gräma er.
Men se! Jag tror dock, att ni får bekväma er
att låta detta utan något knot
och inte göra något däremot,
så vidt er man ej är en — idiot.

Och något ditåt är ni ju antydande:
Han först och främst ej vara vill den lydande.
De »enklaste begrepp» ej fattar han.
Ja, mycket fattas denne stackars man!
Och hvem utaf de två är nu den präfvade?
Den »pinade», »förargade», bedröfvade,
hvars man ej *vill* begripa, hvad *hon vill*?
Eller kanhända *han*, som lugn och still
blott för nå'n enda gång kan »*ilskna till*?»

Fanny.

* * *

Den där lilla »hjärtesucken» öfver manneens oor-
dentlighet finner nog genklang hos både unga och
gamla — förlåt — äldre husmödrar och skulle, för
några år sedan, genljudit som ett doft eko från
mitt eget bröst, om icke . . .

»Jag reste en gång» — det hör nu alldeles till
undantagen — och blef en dag introducerad i ett
vänligt danskt hem. Det var på förmiddagen och
frun i huset gjorde, icke utan orsak, afbön för en
viss ordning i det ändå mycket trefliga hvardags-
rummet, hvilken tydligen härledde sig från man-
nens sorglöshet i fråga om småsaker, dem frun
nu i hast förpassade till sina ordinarie platser.
Detta gjorde hon utan någon sorts *humör* annat
än det goda, hvarmed hon mottagit mig, och jag
yttrade en önskan att få veta, hur detta var
möjligt, då jag, å min sida, icke kunnat lära mig
det fördelaktiga jämmmodet.

»Det är mycket lätt,» sade hon, »jag tänker
bara som min grannkvinna: *Tänk, om han icke
gick här och svinede!*»

A. M.

* * *

Af hela mitt hjärta beklagar jag er, som fått en
sådan man, som ej har minsta smak för ordning
i fråga om sina kläder.

Jag förstår er så väl, jag som i sju år varit i
samma predikament. Och kan ni tänka er, under
alla dessa sju år kan jag ej minnas, att min man
mera än en enda gång hängt handduken på sin
rätta plats, och då skedde det i ren distraktion,
ja, jag tror nästan att han var färdig att taga ned
den igen. Och hvad strumpor, krugar och näsdu-
kar beträffar, så nog vet jag hvad det vill säga
att dagligen gå och plocka upp dem och lägga
det orena på sin plats. Ja! hvad få ej vi stackars
gifta kvinnor lida!

Och det är ej det värsta! Min vackra förmaks-
matta (brysselmatta för resten, som jag fått till
julklapp af min man), den spiller han cigarraska
på, när han munter och glad kommer hem ifrån
kontoret och med cigarren i mun dansar genom
alla rummen med vår enda lilla pys. Hvad skall
jag göra? Vi stackars kvinnor äro vana att tiga
och lida. Men nu kommer det allra värsta. Det
kan rent förarga mig till döds, att det alltid skall
vara så stört omöjligt för mig att känna mig olyck-
lig med all denna gräsliga oordentlighet ifrån min
mans sida, ifråga om hans nattrock, krugar och
andra tillhörigheter. Halfva min dag går ju ibland
åt för att hålla vårt hem pryddigt och fint. Och
ibland har jag syndat så djupt, att jag varit fä-
rdig att kyssa hans gamla trefliga nattrock, när jag
stätt och hållit den framför kamin för att få den
varm, till dess min herre och man kom hem. Då
brukar det komma simpla och gammalmodiga
tankar öfver mig. Då tänker jag så här: Min
man har gifvit mig en aktad plats i samhället.
Han arbetar ifrån morgon till kväll för att kunna
göra lifvet behagligt och lätt för mig. Hvad ger
jag honom tillbaka? Och sådana tankar, och så-
dana känslor af tacksamhet för kärlek, trygghet
och ett lugnt lif äro ju så omoderna.

Men vet ni, »en hårdt präfvad», jag håller än-
då på, att vi fruar gärna kunde hjälpa våra män i
dessa småsaker, som ni är rädd för att gifva namn
af bagateller. För ser ni, det ni beklagar er öf-
ver, det är och *förblir* endast bagateller. Det är
för oss våra män arbeta, de gifva oss det högsta
och bästa af sina känslor, de offra för oss sin
ungdoms och mannaålders kraft, allt för att göra
det lätt för sina hustrur. Då kunna väl vi också
offra något af vår bekvämlighet för att göra lifvet
och hemmet behagligt för dem, som göra så myc-
ket för oss.

Hvar skall ni få mod och råd ifrån att vara er
make till hjälp, om det en gång gällde allvar, —
verkligt allvar i kamp med lifvet, när ni nu för
sådana småsaker, som dem ni nämnt i er fråga till
Idun, anser er vara »en hårdt präfvad»?

Fru Ellen.

* * *

Ytterligare flere insändare ha yttrat sig, *alla i
samma anda*, hvarför det sagda må vara nog för
att öfvertyga den stackars »präfvade» frun, att
hon icke funnit någon synnerlig resonans hos
sina medsystrar.

Red.

Ur notisboken.

Syskonringen på Liseberg har blifvit bru-
ten genom den nära 82-åriga *Charlotta Nonnens*
bortgång. Hon har flere år varit sjuklig, ömt vård-
dad af de två systrar, som nu öfverleva henne,
Mary Nonnen, två till tre år äldre, och Emily Non-
nen, ett par år yngre. Namnet Nonnen är väl
kändt och aktadt ej blott i Göteborg, utan och i
det öfriga Sverige. Fadern kom till Göteborg så-
som bolagsman till Laurent i de stora fabriksan-
läggningar, som efter dem öfvertogs af hr David
Carnegie, medförande liksom bolagsmannen Lau-
rent en rätt betydlig förmögenhet; brodern Edvard
Nonnen har gifvit en stor insats i vårt lands jord-
bruk genom sin landbruksskola på Degeberg;
Emily Nonnen har skrivit åtskilligt godt och sant
på både svenska och engelska.

K. F. U. K:s generalsekreterare. En af-
skedsfest hade *Kristliga föreningen af unga kvin-
nor* i Stockholm anordnat i måndags sfton. Se-
kreteraren i världsföreningen, miss *Reynolds*, hvil-
ken under en vecka vistats i vår hufvudstad, läm-
nar nämligen nu åter densamma. Världsförenin-
gen har sitt hufvudkvarter i London, men miss
Reynolds är amerikanska. Hon är ute för att in-
spektera och sätta fart och lif i de olika filialerna.

guvernanten, kan inte lära mig något mera, det har hon själf sagt. Och här går jag nu och förnöter mina bästa år, utan att komma en tum längre. Jag är säker om, att det finnes hundra flickor i Stockholm, som gärna ville byta med mig, om de kunde. Och jag skulle vilja ge hvad som helst för att komma dit, men jag känner ingen däruppe, och här får jag sitta, tills det växer mossor på mig.»

Anna-Stinas mor är fullkomligt ense med sin dotter i denna sak. Hon tycker, att »det är hjärtinnerligt bedröfligt, att flickstackarn inte skall få fortsätta med sin musik, som hon har sådana anlag för.» Och dessutom vore det så behöfligt för henne att få komma ut litet; hon är ju gamla flickan snart och har knappast varit utom socknen.

Men man har inte råd.

Alla Anna-Stinas stormande böner, förtviflade suckar och längtans tårar, alla moderns förståndiga resonsemang stranda mot prostens obehagliga: »Jag har inte råd.» Prosten har nog med att underhålla två gossar vid Jönköpings läroverk och en odåga till son i Upsala.

Och så blir det. Anna-Stina får gå hemma och studera naturen, som hon afskyr.

II.

Frisk luft!

Vid en af de mest trafikerade gatorna på nedre Norrmalm i Stockholm bor kommissionären D. Bostaden är vackert belägen utåt gatan, endast en trappa upp. Herr D. — en gammal affärsman, som trampat Stockholms gator i öfver fyrtio år — har egentligen inte råd att hyra en så fin lägenhet; den tid då han hade eget kontor och många bokhållare och gjorde stora affärer i spannmål är längesedan förbi. För närvarande får han nöja sig med att förmedla hus- och egendomsköp, och strängt rättrådig som han är, har han lyckats förvärfva sig så mycket förtroende, att han äfven i dessa bistra konkurrenstider kan påräkna en säker, om också icke riklig utkomst. Nere på Norrmalm måste han bo, ty där har han sin kundkrets, och hans kunder äro sådana, som icke gå långa vägar.

Herr D. är sedan flere år änklings, men han har tre döttrar i huset. Den äldsta, som redan öfverskridit trettio-talet, sköter med stor berömmelse hushållet; den andra är »på telefonen» och den tredje, Marta, gör just ingenting. Hon har just »slutat skolan», och hela hennes rikedom utgöres af ett betyg med många »AB» och »lilla a» från ett af hufvudstadens bäst renommerade läroverk för flickor.

Men detta betyg har varit henne dyrköpt. Det har kostat henne barndomens rosor och den första ungdomens spänstighet och lefnadsfröjd. Hennes aldrig starka hälsa har fått en knäck genom det långvariga och ihärdiga skolarbetet. Och nu, när hon står redo att gå ut i lifvet, att på allvar taga ihop med dess svårigheter och dess strider, nu är kraften att arbeta förnött, nu har sinnet förlorat den lefnadslustiga vigör, som alltför väl behöfves, då en sjuutton års flicka utan medel och relationer skall taga sig fram i världen. De vackra kunskapsbetygen ligga där som ett dödt kapital; flitbetyget, »stora A», är tyvärr en ironi öfver hennes närvarande lefnadsätt, som består i ett ändlöst, ofruktbart grubblande öfver lifvets problem.

Se henne, där hon står vid fönstret i för-

maket, stödd mot väggen och till hälften dold bakom gardinen, medan blicken trött stirrar på det rastlösa lifvet där nere på gatan! Bröstet är insjunket, kinderna ha en matt, gråaktig färg, under de stora, vemodiga ögonen har bleksoten dragit skarpt markerade blåa ringar. Hon lyssnar till det monotona rasslet på gatan, som aldrig tystnar, vare sig natt eller dag. Detta rassel kan göra henne förtviflad. Hur välgörande det skulle vara för hennes marterade nerver att blott en enda dag njuta af landets fridfulla, rogifvande stillhet, att i stället för att stirra sig trött på den grå husväggen midt emot, som obarmhärtigt utestänger sol och luft, låta blicken fara ut öfver solbelysta skogar och fält!

Läkaren säger, att ett års vistelse på landet skulle vara ytterst välgörande för henne. »Tösen behöfver taga igen sig,» sade han senast i går. »Det här skolarbetet har alldeles medtagit hennes krafter, och det är nödvändigt, att hon grundligt hvilat ut sig, innan hon kan tänka på att med allvar taga ihop med någonting nytt.»

I ett förtroligt meddelande till fadern har han tillagt, att lilla Marta har predisposition för lungsot och att det nuvarande svaghets-tillståndet lätt kan blifva ödesdigert för henne. »Hvad hon behöfver är stillhet och frisk luft, barrskogsluft och god omvårdnad på landet,» voro hans sista ord.

Detta meddelande förorsakar hr D. mycket bekymmer. Hans affärer ha under senaste tiden gått ganska dåligt. Affärlifvet i hufvudstaden är tryckt, och det ser inte ut att snart bli någon lättnad. Hur skall han få råd att inackordera sin flicka på landet? Om han kunde hyra ut något rum? De ligga så till, att detta är en omöjlighet. Nå, taga en inackordering då? Ja, om han blott kände någon. Annonsera lönar sig knappast. Tidningarna äro fulla af dylika annonser. Och medan han hör sig för hos aflägsna släktingar och bekanta, som möjligen kunde vilja inackordera en flicka hos honom, går tiden. Och Marta blir allt mer modlös och svag.

III.

»Hade jag vingar . . .»

»Mamma, jag skulle så gärna vilja ut och resa!» ropade fröken Karin B—man, en glad Göteborgstös om nitton vårar, då hon härom dagen kom hem från »kontoret», där hon var kassörska. »Jag ville resa, hvar som helst — till Stockholm eller till Helsingborg eller Kristiania eller Köpenhamn. Det vore så lifvadt att komma ut på en liten tripp, då man som jag är dömd att tillbringa sitt lif på en skrufstol. Jag får nu fjorton dars permission, och inte är det något nöje att gå och drifva i det här gamla Göteborg hela tiden.»

»Men, kära barn, du kan väl inte ge dig ut och resa alldeles ensam?»

»Om jag bara kände någon familj någonstans, i Stockholm eller Köpenhamn t. ex. O, hvad jag gärna ville se Köpenhamn!»

»Köpenhamn? Inte har du råd att resa dit?»

»Jo, för all del, resan har jag nog råd till. Men det är hotellen, som äro så dyra. Och så har jag ju inte något sällskap.»

»Nej, så törs jag inte skicka ut dig. Du får allt stanna hemma.»

»Ja, jag får väl det.»

De sista orden ledsagades af en resignerad suck.

* * *

I Köpenhamn satt samtidigt en äldre, ännu ungdomlig borgarfru tillsammans med en prat-sam väninna framför ett inbjudande kaffebord med de nättaste små koppar och många »dejlige» småbröd.

Värdinnan beklagade sig öfver, att hennes »lille pige», som, inom parentes sagdt, var fyllda 23 år, ännu knappast sett mer af världen än Tivoli och Klampenborg. Hon ville så gärna skicka ut den »lille pigen» på en liten tur till Sverige, som hon själf besökt en gång i sin ungdom och funnit vara »et meget smukt land». Men den »lille pigen» hade nu en gång en »så forfærlig skræk for alt usedvanligt», och själf kunde hon inte komma från hemmet och resa med. Visste hon bara något »hyggeligt folk» i Göteborg eller Stockholm, — Skåne tyckte hon inte om; det var ju nästan som Köpenhamn — som ville taga emot hennes Eulalia, så skulle hon skicka henne dit.

Och väninnan, som också hade en »lille pige», som ville ut och resa, men af enahanda skäl vackert fick bli hemma, instämde och tog på sig samma min, som tillhör de fromma önskningarna.

Min lilla novellsamling är icke slut på långt när än, men jag afklipper den här, emedan den, såsom så många andra, har en viss benägenhet att upprepa sig själf och läsarinna således, utan att göra sig besvär att läsa den, kan tänka sig de »nya uppslag», den bjuder.

Jag hoppas emellertid, att den skarpsinniga läsarinna nu genomskådat sammanhanget mellan själfva novellsamlingen och dess något kuriösa titel. Som jag i början sade, lösningsen till problemet ligger just i titeln. Låt den med naturen missnöjda Anna-Stina byta ut sin friska, soliga prästgård vid den idylliska B-sjön mot den stackars öfveranstängda Martas studerkammare vid en af hufvudstadens pulsådor. Låt fröken Karin B—man, den glada Göteborgstösen, tillbringa sin korta semester i Köpenhamn och njuta af Tivoli och Klampenborg, som fröken Eulalia sett sig trött på, och låt »den lille pigen», som har en sådan »skræk for alt usedvanligt», komma ut och stärka sina nerver och sitt själförtroende på en uppfriskande resa till Göteborg.

Svårigheten är just för de båda parter, som ha behof af hvarandras hjälp, att finna hvarandra. Men jag tror, att äfven denna svårighet låter sig öfvervinnas — t. ex. genom anlåtande af vår goda vän »Iduns» annons-afdelning.

Hj. Cassel.

Vaka.

Ett litet nattstycke för Idun af

Bell Grot.

Där de främmande gått, skrufvade mamma ner salslampan och släckte den. Med ett fryntligt: »Nu ska man kika efter kattsvansarna!» öppnade pappa fönsterventilen och stack ut hufvudet. Blåsten och snön piskade honom i ansiktet.

»Syns de?» frågade mamma.

»Det finns inte en katt, långt mindre en kattsvans på hela gatan,» svarade pappa och strök vätan från kinder och skägg. »Men ännu kunna de godt hinna hem, innan porten stängs.»

»Det var ju för eländigt, att Greta, den slarf-majan, skulle glömma portnyckeln. Om de nu komma hem bara en endaste minut efter tio, så —»

»Då kan man släppa ner nyckeln på ett snöre,» ifyllde pappa lugnande.

»Vill du jag ska läsa litet högt för dig?» frågade han, när de åter kommit in i salongen.

»Hvad är det värdt? De kunna ju vara här hvilket ögonblick som helst. Se så, nu slår klockan! Det här tycks bli riktigt trefligt. Nu får man naturligtvis springa benen af sig.»

»Var lugn, Malin lilla, den kommersen sköter jag,» sade pappa, i det han drog fram en anteckningsbok och började göra kalkyler.

»Jag begriper inte fru Tibell, som håller kvar dem så oförsvarligt länge,» sade fru Malin, då hon en halftimme senare kom in från köket.

»Kära du, hon kan väl inte köra af dem heller,» invände pappa, som ögnade i en illustrerad tidning.

»Kan hon inte? Jo, hon både kan och bör, om de inte hafva vettet att minna sig själfva. Det ska jag låta henne veta, nästa gång vi träffas.»

Fru Malin ryckte till sig en manschett ur sy-korgen, blåste energiskt i fingerborgen och fortsatte nervöst ett påbörjad knapphål. Men det slog knut på tråden. Då hon sökte få bort den genom att gå på gång draga den mellan tummen och pekfingersnageln, gick tråden af. Att nödgas fästa midt i ett knapphål var det harmligaste mamma visste.

»Nej se, här är ett porträtt af Frankrikes deserterade president!» utbrast pappa intresserad. »Den karlen är bestämdt bättre att ha till vän än till ovän.»

»Tyst!» afbröt mamma otåligt. »Jag tyckte det bultade på porten. Snälla du — Nej vänta, jag går själf.»

Hon rusade upp. Ett ryck i bordduken — och lampan gjorde en öfverbalning, och kupan knäckte glaset, så att bitar af detta flögo kring och en svart rökpelare uppsteg mot taket.

»Ja jag säger då det! Är det inte, så man kan bli tokig!» skrek mamma. »Tag fast kupan!... Håll!... Akta! Släck! Jag måste ju —»

Flämtande af sinnesrörelse, störtade hon ut i salen, slog upp rutan och slungade ut ett häftigt »Är ni där?»

Intet svar. Lik en ursinnig magister, som lufvar om sina pojkar, tog vinden och ruskade träden på andra trottoaren, så att småkvistar röko omkring dem.

En dof oro började jäsa inom Malin. Skogstigen på Liljeholmen var bestämdt igenryrd. Tänk hvad drifvorna där skulle vara höga! De räckte nog Tuttan upp till magen. Så hon skulle snubbla, den lilla stackaren! Och kanske gråta till på köpet, så sömnig som hon var. Greta höll henne kanske inte ens i handen. Förfärligt med så'n där tanklösa, egoistiska slarfvor! Visen kunde man ju inte räkna stort på. Hon var ju bara barnet än. Och pojkarne! Tacka Gud, att de togo vara på sig själfva!

Men ängen — ängen!!! Tänk om de ginge åt vänster — ut på viken — där man dagarna förut huggit vakar —

»Men, Malin då, du tar ju rent lifvet af dig för ungarnas skull,» ljöd pappas röst från salongen. »Vill du komma in, och det genast! Annars blir det jag, som hämtar dig med tjänliga medel.»

Den glada, godmodiga rösten verkade som olja på sjudande vägor. Med en smäll som åt sin egen dumma rådslo slog Malin igen fönstret och skyndade in till sin man.

Allt var åter ordnad där inne. Taklampan var tänd, och glasbitarna hade blifvit utsopade af jungfrun.

»Hör du, Malin, du, jag sa' åt Stina, att hon och Johanna kunde lägga sig,» förkunnade pappa och snappade i förbifarten åt sig en af mammas händer, som han kysste. »Vi vänta väl själfva ut ungarna, eller hur?»

»Ja, det blir väl bäst, i synnerhet som de inte gärna kunna dröja länge till,» svarade mamma, i det hon tog upp en kvarlämnad skärfva.

»Men nu ska vi försöka ställa det så bra som möjligt,» föreslog pappa. »Jag har gjort upp en krigsplan. Nu är klockan tolf. Längre än till half ett kunna de inte dröja. Jag läser högt, antingen du hör på eller ej, för annars somnar jag. Och hvar femte minut ränner jag ut och kikar efter gryllingarna.»

»Käre, välsignade Ludde! Du är då den allra raraste pappa, som finns!» utbrast Malin med verklig hänförelse.

»Se så, för sjutton, nu har sex minuter gått!» skrek Ludde, skinande af belåtenhet öfver loftalet och mån om att ytterligare göra sig förtjänt af detsamma.

»Ännu hörs ingenting af,» upplyste han ögonblicket därefter med orubbligt jämnmod.

Nu slog sig pappa bekvämt ned i gungstolen, harskade sig och började läsa. Malin, som sjunkit ned på braskudden vid hans fötter, nickade

sömntyngd. Dock hann hon aldrig somna, ty hvar femte minut vältrade sig Ludde ur gungstolen med ett om de gamla väktareroopen påminnande: »Tio minuter öfver tolf!» »En kvart öfver tolf!» »Tio minuter i half ett!» etc., hvarefter han kilade ut i salen och vräkte sig halfvägs ut genom fönstret.

Då pappa klockan half två återkom från ännu en misslyckad expedition, vek han högtidligt ett hundöra i boken och sade till sin yrvakna hustru:

»Nu lägger du dig. Du gör hvarken ungarna eller dig själf någon tjänst genom att sitta här och bli utvakad, din lilla stackare. Jag tar pälsen på mig och går ett par slag här utanför, för jag är som en is om fötterna.»

»Sakramenskade byke!» mumlade han en halftimme senare, där han, snöig som en julgubbe, trafade fram och tillbaka utanför porten. »Jag hade, min själ, lust att lägga upp dem, hela raden, och låta dem smaka på färskt björkris, doppadt i sallake, eller, som det heter på konstspråket, smållimentos i stjärtamentos.» Han skrattade godlynt midt i förgälsen vid minnet af den uppfostrande verkan dessa mystiska slagord, uttalade med fruktansvärd röst och min, fordom utöfvat på hans lilla skara. »Men tänk,» han tvärstannade med en knyck, »tänk om de skulle stanna där öfver natten! Värre har man sett. Tuttan och Otto ha somnat i någon vrå, och fru Tibell har inte hjärta att släppa ut dem i detta hundväder. Det är alldeles tydligt och klart. Men då ska också tusan gå här längre och stöfla.»

Porten föll igen efter honom. I den becksvarta tamburen slog han näsan i kanten af en garderobsdörr, som för luftväxlingens skull lämnades öppen om natten. Med en halfväfd ed förde han sina fingrar undersökande längs näsan. Därefter slog han sig lugnad ned på vedlären och drog af sina stöflar för att icke störa Malin.

Men vid sängkammardörrens knarrande vaknade mamma. Under det pappa drog fram sina tofflor under sängen, hugnade han sin hustru med den försäkran, att ungarna naturligtvis stannade hos Tibells öfver natten, att de fått hvarsin kudde och filt och mätte som göken, och att hon tryggt kunde lägga sig igen och »snusa på.»

»Än du själf då?» frågade Malin, tacksam för den henne bibragta öfvertygelsen.

»För säkerhets skull lägger jag mig inte förr än klockan tre. Men se'n ska ingen mänsklig makt förmå mig att vara uppe längre.»

»Svep in dig i resfilten, käre lille Ludde!» ropade Malin efter honom, då han på täpspetsarna drog sig ut i salongen. »Den ligger på garderobshyllan.»

»Svepa in mig!» puttrade Ludde, i det han åter sjönk ned i gungstolen. »Det tjänar just inte mycket till, när man ska upp på utkik hvar femte minut. Jo jo, så är det att vara pappa, och ett beskedligt få till pappa till på köpet!»

Han ruskade på sig, sträckte armarna i vädret, så det knakade i lederna, och gäspade så hörbart, att han blef rädd och lyssnande vände örat mot sängkammaren. Se'n grep han åter till boken för att fortsätta den på egen hand.

Klockan tre kvart på tre begynte lampan, som länge sett olustig ut, att flämta, smattra och osa. Med ett vresigt: »Det fattades bara det!» slängde Ludde ifrån sig boken, tände ett af stearinljusen på spegelbordet och blåste ut lampan. Återstoden af sina korta hvilostunder tillbragte han hopsjunken i filten, som han slutligen måst gripa till för att skydda sig mot kylan, med ögonen slött följande visarens gång på det framför honom ligande uret.

När Ludde klockan tre för tjugusjunde gången stängde ventilen — han hade bestått sig det melankoliska nöjet att räkna sina fönsterpromenader — utstötte han ett lättnadens: »Se så, nu är det slut för denna gången!» Men då orden äfven för hans tekniska hjärna tycktes båda ondtt framtid, tillade han eftertryckligt: »Och för alltid, såvida jag har något att säga i huset.» Därpå började han skyndsamt kläda af sig.

Då pappa, i skjortan och strumplästen, med famnen full af sina aftagna gängkläder, stod redo att ljudlöst förpassa sig in i sängkammaren, öfvermannades han än en gång af sitt ömma fadershjärta. Försiktigt nedläggande sin börda, smög han, fantastiskt draperad i filten, åter ut i salen. Snöyrnan hade upphört. I lyktan tvärs öfver gatan fladdrade lågan som ett irrbloss och kastade ett ostadigt sken på en bredvid lyktstolpen befintlig mörk massa, som oafbrutet ändrade form. För Luddes grumlade blick såg den ut som en jättstor polyp, hvilken slungade ut sina sugarmar hit och dit samt åter drog dem till sig. Ännu halft medvetslös stirrande på fenomenet, väcktes han

till besinning af en duns mot fönstret, som kom rutorna att skallra.

»Det är ungarna! De kasta snöboll hit upp för att väcka oss!»

Med af iver skälfvande fingrar ryckte Ludde upp ventilen, grep den i papper insvepta och vid ett snöre fastbundna portnyckeln, firade ned den och ropade med stentorsröst:

»Tag emot, där nere!»

»Se där är pappa!» »Så länge vi fått vänta!» »Tack, lilla snälla pappa! Nu ha vi den.» »Tack så mycket för i afton, ingenior Wigert!» »Sof godt och dröm om mig, fröken Greta!» »Hvad vi ha haft skojigt!» »Kuckeliku, sof inte nu!» »Kanske vi skulle sträcka ut promenaden, kandidat Ström?» »Jag är väl ända upp till magen.» »Kläm inte min hand så med dina klometrar!» »Säger du det, långskank?» »Så fånig du är!» »Nej, nu måste vi gå! Godnatt, godnatt! Pax för drögen i morgon!»

Så ljöd det förvirradt upp till Ludde. De hade åtminstone haft roligt. Till och med Tuttans röst smattrade som en liten trumpet. Men det harmade pappa, att de ej hållit måttan och äfven nu, i sista minuten, drogo ut på tiden. Ett ögonblick frestades han att göra slag i saken genom ett dundra: »Upp med er, ungar, och det på eviga momangen!» Men så blef han rädd att göra sig löjlig för ingenior Wigert och kandidat Ström och hvad de nu allt hette, de okända storheterna. Och så nöjde han sig med att demonstrativt smälla igen fönstret.

I salongen kom han att tänka på, det barnen förmodligen inte heller hade tamburnyckel. Småträtande skyndade han ut i tamburen, drog från patentlåset, sköt rigeln för det och tillstöt åter dörren.

Viss, att mamma ändå snart skulle bli väckt af barnen, intog pappa sängen med mindre försiktighet än annars under liknande omständigheter. Med ett klagande: »Det är då för väl, att det ändt-ligen blir ro i huset!» vände sig Malin otåligt om i sängen.

»Kära du, nu äro de här,» underrättade Ludde försiktigt.

»Kors i allan dar!» Malin blef genast spritt vaken. »Du sa' ju, att de hade stannat där i natt?» »Ja, jag kunde väl inte tänka mig annat. Det här är ju uppåt väggarna. Men vänta mej!»

En gäll ringning på tamburklockan afbröt honom.

»Se så, nu ha de kräken inte vett att känna efter om dörren —»

En ny, ännu skarpere ringning ljöd.

»Det är nästan starkt, att inte Stina eller Johanna kunna idas stiga upp och öppna, utan att jag ska sta' igen,» utbröt Ludde förargad, i det han slog tillbaka täcket och satte sina iskalla fötter på golvet.

»Kära du, du vet ju, att de sova som stockar.»

»Så är det,» mumlade Ludde, i det han grep det brinnande ljuset, »ju mer man skonar dem, dess mer —»

»Kanske jag skulle —»

»Liksom det vore bättre!»

»Ludde lille, sätt för all del någonting på dig! Du går ju rakt och förkyler dig,» jämrade Malin och tog hvad som var närmast till hands — sin egen röda yllekjol — samt kastade den efter pappa. Men denne, som nu var mäktat förgrymmad, fortsatte obevekligt sin gång, barfotad och i blotta skjortan. I salen, hvars golf bestod af hart när ohyllade bräder, fick han en tumslång sticka i foten.

»Aj, för...!» skrek Ludde och hoppade till, så att smält stearin flödade ned på hans hand.

I detsamma rycktes tamburdörren upp, och barnen, som ändtligen börjat trefva på låset och funnit dörren öppen, stormade in.

»Nej, se på pappa, så lifvad han ser ut!» skrek Folke och slängde mössan upp i taket.

»Nej, men pappa, pappa då —»

»Tig, ungar!» röt Ludde, sårad i sin faderliga värdighet och satte med kläm staken på pianot. »Kläd af er på fläcken och laga er sen in i sängkammaren. Där ska ni få se på annat!»

Och stödjande blott på hälen af den skadade foten, linkade pappa in i sängkammaren igen, i det uppbyggliga medvetandet att göra en slät figur i barnens obarmhjärtiga och skratlystna ögon.

Kamraten är obestriddigen vårt lands förnämsta ungdomstidning och den enda, som utkommer hvar fjortondé dag *hela året om*.

Se vidare annonsafdelningen!

Sparsamma Fruar!

Handväfda **Tvinnevioter, Klädnings-, Kostym- och Kapptyger** samt **Gosskläder, Schalar, Filtar, Garner, Gardiner** etc. billigast, då ull o. stickylle inlämnas

Färgning, beredning o. kemisk tvätt verkställes mycket billigt. Alla färger äkta o. giftfria.

HILDUR ANDERSSON
Hufvudaffär: **Hötorget 12.**
Rikstel. 163. Allm. tel. 76 53.
Filia: **Södermalmsorg 4.**
Allm. tel. 30 435.

Från London for hon till Frankrike, därifrån till Tyskland, så till Danmark och därifrån till Sverige. Härifrån går färden via Norge tillbaka till Frankrike, därifrån till London, och sedan reser miss Reynolds, hvilken som äkta amerikanska ej drager i ringaste belänkande att ensam resa jorden rundt, till fjärran Australien, där äfven skott finnas af den stora föreningen K. F. U. K.

Alvide Prydz, den norska författarinnan, som för närvarande gästar oss, och hvilken porträtt vi nyligen meddelade, uppläste vid Kvinnliga Iduns samkväm i lördags ett af sina stämningstycken, »Et Liv». Sånge af Söderman, Grieg m. fl. utfördes af fröken *Helfrid af Wetterstedt* och pianostycken af Godard och Lack af fröken *Emilie Ulf-sax*. Konstutställningen för aftonen utgjordes af programmet till 10-årsfesten samt en serie vid den samma förekommande skämtsamma målningar af fröken *Ellen Jolin* och af en hedersadress till sällskapetets stiftarinna, fru *Calla Curman*, utförd af fröken *Emy Meyer*.

En hedrande utmärkelse beredd hädromdagen fröken *Gunilla von Vegesack*, hvilken under en lång följd af år varit anställd vid liförsäkringsbolaget »Oden» i Stockholm, men nu lämnat sin plats för att inträda i ett annat »bolag för lifvet» — äktenskapet. »Odens» styrelse lät därvid som ett hedersminne till fröken von V. öfverlämna ett utmärkt vackert silfverskrin under uttryckande af sin tacksamhet för hennes nitiska arbete i bolagets tjänst.

Teater och musik.

Kungl. operan har dag efter dag nödgats uppskjuta d'Andradeföreställningarna, emedan den celebre gästens hitkomst fördröjts på grund af de ogynnsamma kommunikationsförhållandena. På tisdagen anlände emellertid hr d'Andrade och på onsdagen skulle den första föreställningen äga rum med uppförande af »Don Juan». I afton gifves »Vihelm Tell» med hr d'A. i titelpartiet samt om söndag åter »Don Juan». Vi taga för gifvet, att de föreställningar, vid hvilka den från föregående gästspel härslädes så högt värderade och framstående operasångaren uppträder, skola samla en fulltalig publik.

Vasateaterns nya program, *Harald Molanders* vådevill »Vasariddare», rönte på premiären i tisdags icke den odelade framgång, som man hade väntat efter de loford, hvilka från vissa håll redan i förskott slösats på pjäsen. Publikens förhoppningar voro därigenom också högt uppdrifna — alltid en farlig omständighet, om premiärstämningen sedan icke visar sig bära den starka påkänningen. Det kan då lätt brista med buller och bång, och efter den andra aktens minst lyckliga aktslut med dess varietetmässiga »Skans»visa på äkta stockholmsk gatslang var det ej heller långt ifrån, att så hade skett och att hyssjarne behållit sista ordet.

Nekas skall annars icke, att ej den efter en fransk idé i det hela väl lokaliserade pjäsen innehåller både lustiga situationer och pikanta kupletter — det nyss nämnda undantaget, som icke passade i ramen, fränsedt — och att de medspelande ärligen gjorde, hvad på dem ankom, för att föra hem en seger. Fru *Anna Norrie* hade flere tillfällen att glänsa med sitt fulländade kulleföredrag och sitt friska spel, fru *Emma Berg* gjorde med verksamt pikanteri en kosmopolitisk varietédiva från Sveasalen, och hrr *Warberg* och *Scensson* företrädde styckets mer eller mindre äkta män med orubbad fattning i de mest växlande situationer. En icke föraktlig förtjänst ligger däri, att sista akten är den roligaste. Ett delvis lifligt bifall blandades därför och med misräkningen, och vi våga knappast ställa den nydubbade »Vasariddarens» horoskop, när vi nu omedelbart efter första föreställningen söka samla intrycken. Publikens tycke är ofta — ja, oftast — oberäkneligt, och denna inympade gren på den svenska lustspelsdikningens träd bär, som vi framhållit, frukter till både ondo och godo. Beror nu på, hvilka längst skola behålla smaken.

Fi.harmoniska sällskapets konsert måndagen den 11 mars, vid hvilken J. S. Bachs »*Matteus-passion*» bildar programmet, kan med allt skäl varmt anbefallas i så väl de speciella musikkvännernas som menige mans åtanke. Man torde ej ha glömt, med hvilket allmänt erkännande detta storartade verk mottogs, då det för jämnt fem år sedan här

introducerades af samma musiksällskap. Ifriga uppmaningar från skilda håll ha nu afgjort sällskapet beslut att återupplaga det och därigenom förbereda åt detsamma en närmelsevis så fast ställning här som i Tyskland, hvarest det har vuxit in i allmänhetens andliga behof.

Hr *Salomon Smith* sjunger denna gång Jesu parti. Fru *Edling* och hr *Max Strandberg* (Evangelisten) innehafva samma solopartier som förr; i de öfriga inträda fröken *Alma Hulting* och hr *Agnar Strandberg*. Orkester är k. hofkapellet.

Oupplösliga band.

Novell för Idun
af
Sylvia.

(Forts.)

Jag vet hvad du vill säga och det är mer än dumt, om du för en chimera stöter bort din lycka... En framstående position... en ställning i samhället, Gabriella, jag ber dig på det hjärtligaste, att du måtte fundera på saken. Men hur jag lägger mina kort, så har jag för tillfället inte någon tur... Vet du, jag har lust att kalla den här patienten: Sofia Albertina,» tillade hon med ett litet småleende. »Det låter ju inte oäfvat, eller hur? Med alla sina älskvärda egenskaper, så kunde nog prinsessan också vara lite krånglig ibland...»

»Det ringer på tamburklockan,» inföll jag och kastade hastigt en mönstrande blick i spegeln.

»Jag vill bara säga dig,» återtog tant, som nu talade i flygande fläng, »att du gjorde mig en verklig glädje, Ella, om du vore en smula vänlig mot John. Han reser ju snart... senast om en tre, fyra veckor. Jag ville så gärna att vistandet här skulle lämna hos honom ett behagligt intryck och ett kärt minne.»

Hon gaf mig en liten nick, i det dörren öppnades, men jag hade hvarken behöft kasta en blick i spegeln eller rodna. Den jag väntade kom icke.

»Käre John,» sade tant upplifvad, »nu skall ni hjälpa mig att fundera... Ella är inte det ringaste intresserad af mina kort.»

»Jag kunde just tro, att tant höll på med det här och...» nu gaf han mig en sidoblick, »jag kunde omöjligt motstå frestelsen...»

»Det blir förfärligt tomt efter er,» utbrast tant, i det hon vänligt sköt fram en stol åt honom. »Förfärligt tomt... har jag inte rätt, Ella?»

»Jag har aldrig funderat på, hur det kommer att bli,» svarade jag. Men hon hade nog rätt. Johns sällskap hade medfört åt oss en verklig hemtrefnad. Det låg något glad och hjärtligt i hans sätt, något redbart, som jag lärt mig allt mer och mer värdera. Till och med i småsaker var hans sanningskärlek omullig — huru hade han till exempel icke rodnat, då tant talade om en viss protegé? Jag vet någon annan, som icke skulle känt sig det ringaste berörd af ett dylikt påstående, utan med en världsmans fyndighet, i händelse af behof, varit tant behjälplig att bevara skenet. Nej, jag ville icke vidare göra några jämförelser! Mer än en gång hade det känts plägsamt att i många af lifvets förhållanden icke kunna sätta Gösta främst... Äfven i obetydligheter ville jag...»

»Ni ser ut, som ni hade sålt smöret och tappat pengarna, Ella,» anmärkte John.

Med en liten skakning på hufvudet höjde jag lätt på ögonbrynen åt denna tarfliga liknelse. »Det rör mig inte hur jag ser ut,»

svarade jag snävt, ty det måste en gång för alla bli ett slut på det nonsens vi förut språkat med hvarandra. Han hade ju själf satt en gräns för det obesvärade och nästan sykonlika i vår sammanvaro.

»Inte lefva utan mig!» Ett så barnsligt tilltag.

För att erkänna sanningen ligger det dock alltid en viss tillfredsställelse i att se sig uppskattad, isynnerhet om man ifrån ett visst intressant håll börjar bli försummad — ett slags angenäm erfarenhet af räknesättet att »låta udda vara jämnt.»

Det oakadt började jag likväl känna mig orolig och nervös. Oafsedt all tacksamhet för visad uppskattning fruktar jag nästan, att jag i denna stund icke var det älskvärda föremål, som en ung man gärna förvarar i minnet bland angenäma hågkomster. Ty vid godnatt-lagandet sade John Wollert åt mig, att jag lifligt påminde honom om Loths hustru, då hon för alltid stannade i närheten af Gomorrhä.

* * *

Om det kan vara behagligt och tillfredsställande för egenkärleken att erkänna sig vara beundrad, så är det raka motsatsen, då man upptäcker att personer, som svurit en evig trohet, plötsligen anse denna evighet tämligen begränsad.

Jag må undra hur en sådan menedare egentligen är till mods?

Jag undrar, hvad han känner i den stund, då han, efter längre eller kortare tids besinning, säger sig vid närmare eftertanke ha funnit det våra lynnen icke öfverensstämmande... Att han älskar oss för djupt för att vilja göra oss olyckliga i en sammanlefnad, under hvilken man icke ständigt skulle vara ett »harmoniskt helt» eller något dylikt vackert och välklingande samt passande för tillfället. Jag undrar hvad han känner, då han till exempel säger, det han upptäckt, att det finnes en alltför stor sympati mellan våra tomma portemonnaier, att man hvar för sig saknar ett behöfligt brödstycke och att han därför vid närmare besinning funnit, att man icke uteslutande kan lefva och frodas af erotik? Eller något annat i samma ande och stil med resultatet af en bruten förbindelse.

Jag skämtar en smula bittert, men då man i ett dylikt drama själf varit en af parterna, så kan man rörande detta ämne icke precis vara alldeles okänslig. Och ändå är det många år, sedan jag en natt kom hem från fru Holtermans festtillställning, efter att på hemvägen ha åhört en viss förklaring.

Alldeles oförberedd var jag icke på en brytning. Under sommarens lopp hade ju Göstas bref blifvit allt sparsammare, och han hade icke hastat med att gåra oss besök. Visserligen hade han en förmiddag varit uppe hos oss. Visiten skedde just under vår promenadtimme. Troligtvis hade han glömt, att tant i sina vanor var så punktlig som ett godt kronometerur, ty han hade inför jungfru Lova uttryckt sin stora ledsnad öfver den grymma oturen att ej få uppvakta oss. Emellertid hoppas jag, det vi beredde honom en angenäm öfverraskning, då han upptäckte, att tant och jag tillhörde fru Holtermans umgängeskrets.

Då vi inträdde, stod han just bredvid Ada, en ung flicka med vackra bruna ögon och ett glad ansiktsuttryck. Hon syntes redan vara säker om sin eröfring, ty hon hade nådigt tillåtit honom hålla hennes solfjäder, medan hon fäste en blomma i knapphållet på hans frack.

